

Српско археолошко друштво

Народни музеј Панчево

НАРОДНИ МУЗЕЈ
ПАНЧЕВО

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

ХЛI СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Панчево, 31. мај - 2. јун 2018. године

Програм, извештаји и апстракти

135 ГОДИНА СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Панчево 2018

сагледали обрасци клања и њихова потенцијална веза са експлоатацијом млека. У раду ћемо приказати резултате изотопских и археозоолошких анализа, и дискутовати о њиховим импликацијама за боље разумевање природе сточарства и муже у раном неолиту, укључујући и дељење млека између људи и телади.

Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb

Dženi Los, Kaducej d.o.o., Split

Ivor Janković, Institut za antropologiju, Zagreb

ŽIVOT I SMRT TIJEKOM NEOLITIKA NA JUGU PANONSKE NIZINE – PRELIMINARNI REZULTATI BIOARHEOLOŠKE I MOLEKULARNE ANALIZE LJUDSKIH OSTATAKA S NALAZIŠTA BELI MANASTIR-POPOVA ZEMLJA

Zaštitna arheološka iskopavanja provedena na nalazištu Beli Manastir-Popova zemlja (AN 2) u Osječko-baranjskoj županiji tijekom 2014. i 2015. godine otkrila su više arheoloških slojeva koji se datiraju od ranog neolitika do rimskog perioda. Između ostaloga, istraženo je i veliko naselje starčevačke i sopotske kulture u kojem su zabilježeni i brojni ljudski ukopi koji se datiraju u isto razdoblje.

U radu će biti predstavljeni rezultati paleodemografske i paleopatološke analize provedene nad koštanim i dentalnim ostacima 39 osoba pronađenih unutar navedenog naselja. Više od trećine analiziranog uzorka predstavljaju djeca dok je omjer odraslih muškaraca i žena gotovo identičan. Od patoloških promjena zabilježeni su brojni pokazatelji subadultnog stresa (*cribra orbitalia*, porotična hiperostoza, linearna hipoplazija zubne cakline), zatim dentoalveolarne lezije kao što su karijesi, apscesi i zaživotni gubitak zuba. Uz to, uočene su i degenerativne promjene (osteoartritis), pokazatelji nespecifičnih infekcija (periostitis) te brojne zaživotne ozljede koje se mogu povezati uz nesretne slučajeve.

Uz klasičnu bioarheološku analizu provedena je i molekularna analiza drevne DNA, tzv. sekvenciranje iduće generacije (NGS). Uz standardne informacije koje se mogu dobiti ovom vrstom analiza kao što su molekularno određivanje spola, haplogrupe, populacijski afinitet i sl. bit će predstavljeni i rezultati analize patogena kuge (*Yersinia pestis*) koja je zabilježena na jednom kosturu iz Popove zemlje.

Prezentirani podaci ukazuju na nove, dosad nepoznate, detalje o načinu života, prehrani, pojavi zaraznih bolesti, ali i populacijskoj strukturi i migra-

сијама у јужној Панонској низини током неолитика. Уз то, указано је и на изузетну важност holisticког приступа у (bio)археолошким истраживањима које је на подручју југоисточне Европе још увијек релативно ријетко.

Марко Порчић, Одељење за археологију, Филозофски факултет,
Универзитет у Београду

Софија Стефановић, Институт Биосенс, Универзитет у Новом Саду;
Лабораторија за биоархеологију, Одељење за археологију, Филозофски
факултет, Универзитет у Београду

Марија Кречковић, Одељење за археологију, Филозофски факултет,
Универзитет у Београду

ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ И ДРУШТВЕНИ СТАТУС У МОКРИНУ: НОВИ ПОГЛЕД НА СТАРЕ ПОДАТКЕ

Биоархеолошка истраживања физичких активности на основу скелетних остатака људи из прошлости отворила су могућност за решавање многих традиционалних проблема фунерарне археологије, као што је реконструкција друштвене структуре. Анализа ентеза (места припоја мишића на кости) је често коришћен метод за реконструкцију физичких активности. У овој студији представљамо резултате упоредне анализе ентеза, као показатеља физичких активности, и присуства/одсуства различитих класа артефаката, као индикатора друштвеног статуса, на материјалу са некрополе раног бронзаног доба у Мокрину. Проблематика односа друштвеног статуса и физичких активности мокринске популације истраживана је раније, а циљ ове студије био је да се провери да ли другачија организација биоархеолошких и археолошких података као показатеља активности и статуса даје другачије резултате и основу за другачију антрополошку интерпретацију. Наши резултати у начелу потврђују раније налазе о постојању различитих образаца корелације активности и статуса код мушкараца и жена, где су мушкарци вишег статуса били физички активнији од мушкараца нижег статуса, са обрнутом ситуацијом код жена, али додају и нове детаље везане за однос друштвених улога и образаца активности, пре свега када је реч о повезаности између присуства одређених класа прилога и активности доњих екстремитета.

Život i smrt tijekom neolitika na jugu Panonske nizine: preliminarni rezultati bioarheološke i molekularne analize ljudskih ostataka s nalazišta Beli Manastir - Popova zemlja

41. godišnji skup Srpskog arheološkog društva
31.5.-2.6.2018., Pančevo

Mario Novak¹, Dženi Los², Ivor Janković¹

¹Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

²Kaducej d.o.o., Split, Hrvatska